

nařízení ze dne 7. prosince 1922, č. 363 Sb. z. a n., v němž stanoveno jest k § 14, že doba, po kterou pozdější manželka žila s válečným poškozenцем jako družka, včítá se do doby manželství. (Nález Nejv. správního soudu z 8. září 1926, č. 18.285/26.)

K § 2, odst. 3. zákona č. 142/1920 Sb. z. a n., ve znění zákona č. 39/1922 Sb. z. a n. Má-li válečný poškozenec rodiče nebo předky, kteří podle zákona jsou povinni přispívat k jeho výživě, započítá se do příjmu válečného poškozence též onen díl příjmu rodičů nebo předků, který, vypočten podle počtu členů rodiny, by na něj připadl. Podle ustanovení § 141 všeobecného občanského zákona má otec povinnost starat se o výživu svých dětí; náhled, že povinnost tato končí plnoletostí, není správný, ježto zákon neobsahuje tohoto obmezení, nýbrž stanoví, že povinnost trvá, dokud dítě není s to samo se živiti. Není-li tedy válečný invalida následkem své invalidity s to se vyživovat a žije-li ve společné domácnosti se svým otcem, kterému pomáhá obhospodařovat jeho nemovitost — zajisté je daný předpoklad v cit. odst. § 2 dán, že totiž válečný poškozenec má rodiče, resp. otce, který je povinen přispívat k jeho výživě a má se do příjmu jeho započítati též alikvotní částka příjmu otcova, na invalidního syna připadající. (Nález Nejv. správ. soudu ze 7. října 1926, č. 20.003/26.)

Pracovní doba a služební smlouva.

Zákon ze dne 19. prosince 1918, čís. 91 Sb. z. a n. není na závadu tomu, aby nebyl platně uzavřen smír o vzešlém již nároku na mzdu za práci přes čas.

Dle tohoto zákona jsou všechny práce přes čas 8 hodin denně pracemi přes čas, i když se konají na zvláštní příkaz a dokonce doma v bytě zaměstnancově (§ 2, § 1, § 6, § 7, čís. 4 a i.), jak to žalobce o svých pracích líčí, i když nebyla za ně zvláštní mzda vyjednána. Avšak nižší stolice zjistily, že uzavřen byl dne 6. října 1922 smír, jímž byly vyrovnány všechny žalobcovy nároky za práci přes čas za celou jeho služební dobu, skončivší koncem srpna 1922. Dle citovaného zákona sice zapovězena jest práce přes čas (§ 1 [1] »nesmí«, § 2 »je zakázáno«), vyjma s úředním svolením (§ 6), úmluva opačná tedy by se přičila zákonnému zákazu a byla by proto dle § 879 obč. zák. nicotná, avšak tím ještě není řečeno, že nelze uzavřítí smír o vzešlém již nároku za práci přes čas. Prámem nutícím (*ius cogens*) jest pouze záповěď delší práce než zákonné osmihodinové a záповěď úmluvy tomu odporující. Tím jest zaměstnanec dostatečně chráněn, neboť přísluší mu vždy, ať již byla vícepráce úředně povolena nebo ne, za skutečně vykonanou práci přes čas mzda (§ 6, čís. 3 a § 7, čís. 4), takže ji nikdy nekoná na účet pravidelné pracovní doby. Vzešel-li mu však z toho důvodu zákonný nárok na vícemzdu, podléhá tento nárok, jako každý jiný soukromoprávní nárok již volné dispozici stran a proto jest uzavřený smír přípustným. Ten však zničil každý nárok na více, než co mu v něm přikázáno bylo (§ 1380 obč. zák.).

(Rozh. Nejv. soudu ze dne 5. listopadu 1924, Rv II 553/24.)

Hospodářský dozorce náleží k osobám jmenovaným v § 12 (2) zákona o osmihodinové době pracovní ze dne 19. prosince 1919, čís. 91 Sb. z. a n. Požadavek bydlení

v domácnosti zaměstnavatelské týká se pouze osob uvedených v § 12 (1), první věta zákona.

Již nadpis § 12 zákona ze dne 19. prosince 1918, čís. 91 Sb. z. a n. o osmihodinové době pracovní: »osoby v domácnosti zaměstnané« nasvědčuje správnosti názoru odvolacího soudu, že požadavek bydlení v zaměstnavatelově domácnosti nevztahuje se na osoby uvedené v čísle 2 tohoto paragrafu. Jinak musel by nadpis § 12 zníti: »osoby v domácnosti zaměstnané a bydlící«. V motivech k tomuto § (tis. 234) praví se, že zde jest pracovní doba upravena záporným způsobem, to jest ustanovením odpočinku 12 hodin, pro osoby, které dosud vůbec byly vyloučeny z ochrany zákona o pracovní době. Jsou to zejména služebné v domácnostech venkovských hospodářů, u městských rodin, panské, kuchařky v domácnostech, dále osoby, jež třeba nebydlí v domácnosti hospodáře, ale požívají od něho vedle peněžitého platu plat v naturalích a vykonávají práce, které nedají se dobře vyměřiti přesnými hodinami. Jsou to t. zv. deputátníci ve venkovských hospodářstvích. Totéž stanovisko jest zřejmo z řeči, kterou měl v Národním shromáždění 19. prosince 1918 zpravodaj poslanec Tayerle, který poukázal k tomu, že v ochranu § 12 spadají také deputátníci na venkově, kteří žijí v domácnosti hospodářově nebo mimo ni, ale jsou za to odměňováni naturaliemi a zaměstnání při takových pracovních výkonech, které nedovolují pravidelného vykonávání práce. Vedle toho spadají sem kategorie pracovní, které jsou určeny k střežení domů, podniku nebo k hlídce zvířat, krátce k takovým pracím, které se nedají vyjádřiti normální pracovní dobou a při nichž namnoze neběží o nic jiného, než o určitý dozor, který se skládá celkem z nepatrných výkonů pracovních. Žalobcovo zaměstnání u žalované firmy samo o sobě bylo ovšem pravidelné, po případě i trvalé, než jednotlivé služební úkony žalobce, jenž dle zjištění nižších soudů byl dozorcem, byly nepravidelné ve smyslu tohoto místa zákonného a proto není potřebí, zabývatí se rozdílem mezi hospodářem a dozorcem.

(Rozh. Nejv. soudu ze dne 29. října 1924, Rv II 541/24.)

Rozlišující znaky smlouvy služební a smlouvy o dílo. Pro smluvní poměr stran rozhoduje podle znění § 1151 obč. zák., zdali šlo o mzdu podle času vyměřenou za práci, či o mzdu úhrnnou za hotové již dílo, a zdali měl objednaný při provádění smluvené práce hospodářskou samostatnost. Pro vymezení pojmu obou smluv jest rozhodným, jak plyne z motivů zákona (str. 206 zprávy justiční komise), zda jde na jedné straně o trvalý poměr závazkový mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem, o práci za řízení a dispozic zaměstnavatelových, s jeho prostředky pracovními, o osobní povinnost pracovní a osobní nárok na práci a závazek ručiti za péči, ale jinak nikoli za zdar nebo nezdar práce, jenž jde na účet zaměstnavatelův, tedy úhrnem o to, zdali jde o osobní hospodářskou závislost zaměstnaného v podniku zaměstnavatelově. To jsou znaky pro smlouvu služební, kdežto při smlouvě o dílo, podle týchž motivů, jde o závazek k výkonu, jeho zdar podle vlastního plánu, vlastními prostředky, s pomocníky neb substituty, se zárukou nejen za péči, ale za správu za vady díla, s převzetím nebezpečí nezdaru, tedy úhrnem o jednání samostatného podnikatele.

(Rozh. Nejv. soudu ze dne 11. listopadu 1925, Rv. I. 1237/25.)